

ไ้เพื่อให้ลาม และยศตำแหน่งต่างๆ ให้มั่นคงเจริญ ขึ้นไปเรื่อย ๆ^๔ ในที่สุด ลาม ยศ สรรเสริญ สุข ก็เสื่อมสลายไปตามความเป็นจริงตามธรรมชาติ เพราะฉะนั้นแล้วเราอย่ายึดมั่นถ้อยมั่นกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเรา ซึ่งไม่ใช่เกิดขึ้นกับประชาชนชาวกัมพูชาเท่านั้น แต่เกิดขึ้นกับทุกคนบนโลกใบนี้ ซึ่งทุกชีวิตต้องเผชิญอยู่ และต้องก้าวพ้นจากโลกธรรม ๘ ไปให้ได้ ตามสมควรแก่ฐานานุรูป เพื่อไม่ให้หลงไหลไปกับอาการขึ้น-ลงของโลกธรรม ๘ ที่ทำให้จิตใจมนุษย์หวั่นไหว กลายเป็นความทุกข์ทรมานกายและใจในที่สุด

พระภิกษุผู้เป็นพระเถระในประเทศกัมพูชา ผู้เป็นที่เคารพ นับถือ กราบไหว้ ของประชาชนชาวกัมพูชา นับเป็นบุคคลสำคัญในฐานะปูชนียบุคคลที่มีแบบอย่างในการใช้ชีวิตได้อย่างน่าสนใจ สามารถวางใจของตนให้อยู่เป็นสุข ท่ามกลางกระแสโลกธรรม ที่ถาโถมเข้ามาในชีวิตได้อย่างสง่างาม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การจัดการ เรื่องโลกธรรม ๘ ของพระเถระ ในประเทศกัมพูชา ๕ รูป ว่า พระเถระชาวกัมพูชาทั้ง ๕ รูป มีวิธีการปฏิบัติตนกับโลกธรรม ๘ ในการดำเนินชีวิต ได้อย่างถูกต้องตามทศนะพระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์ของตนเอง คนรอบข้าง และสังคมส่วนรวมต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาโลกธรรม ๘ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๒.๒ เพื่อวิธีการจัดการโลกธรรม ๘ ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาการจัดการเรื่องโลกธรรม ๘ ของพระเถระในประเทศกัมพูชา

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ โลกธรรม ๘ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ วิธีการจัดการโลกธรรม ๘ ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ การจัดการเรื่องโลกธรรม ๘ ของพระเถระในประเทศกัมพูชา เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเอกสาร

^๔ ภิกขุณฐปาณ (เงี้ยว ฉั), **ฌีตตสฺ** เฑาะ:ณฺณญญเณกจี ๑, เฑาะยคณณณญญณ, ๓ .ส ๒๕๑๓), ฌี ๕๒.

(ภิกขุณฐมบล (เชียว ชุม), **ฌีตตสฺ** พิมพ์เผยแพร์ครั้งที่ ๑, ๓ โดยคณณณณณณณ พ. ศ ๒๕๑๓), ฌี ๕๒.)

๑) ข้อมูลปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย และอรรถกถา

๒) ข้อมูลทุติยภูมิ คือ หนังสือ ตำรา บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาจำกัดเฉพาะที่อยู่ในเรื่องโลกธรรม ๘ ในหลักการปฏิบัติของพระสาวกต่อโลกธรรมในพระพุทธศาสนา และ การจัดการเรื่องโลกธรรม ๘ ของพระเถระในประเทศกัมพูชา

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการ หมายถึง กระบวนการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปใช้ในการกำจัดกิเลสภายในจิตใจ ที่อาจขึ้น- ลง เพราะโลกธรรม ๘ เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ได้ ท่ามกลางกระแสโลกธรรม ๘

โลกธรรม หมายถึง สิ่งที่มีอยู่และเกิดขึ้นเป็นประจำ ตามธรรมดาของโลก มนุษย์จะต้องประสบตามกระแสของความผันผวนปรวนแปรเปลี่ยน ไม่แน่นอนต่าง ๆ ในทางดีบ้าง เรียกว่าโลกธรรมฝ่ายอิฏฐารมณ์ และทางร้ายบ้าง เรียกว่า อนิฏฐารมณ์ จะต้องถูกกระทบกระทั่ง อันได้แก่ ได้ลาภ, เสื่อมลาภ, ได้ยศ, เสื่อมยศ, สรรเสริญ, นินทา, สุข, ทุกข์

สาวก หมายถึง ผู้ฟัง ผู้รับใช้ ผู้ติดตาม ผู้เผยแพร่พระพุทธ ศาสนา คือ เป็นสาวกเอตทัคคะของพระพุทธเจ้า ยกตัวอย่างเช่นตน คือ (๑) พระองคุลิมาลเถระ (๒) พระอัญญาโกณฑัญญเถระ (๓) พระสารีบุตรเถระ (๔) พระมหาโมคคัลลานเถระ (๕) พระปิณฑกเถระ (๖) พระราหุลเถระ (๗) พระอานนทเถระ (๘) พระอรุเวลกัสสปเถระ (๙) นางวิสาขาอุบาสิกา

พระเถระ หมายถึง พระผู้ใหญ่ ในประเทศกัมพูชา ๕ รูป ได้แก่

(๑) สมเด็จพระมหาสุเมธาธิบดี สมเด็จพระสังฆราช ในคณะสงฆ์มหานิกาย (ชวน ณาตโชตญาโณ)

(๒) สมเด็จพระมหาโพชนนทะ (วาเยาว)

(๓) สมเด็จพระธมมลิขิต(ลวี แอม)

(๔) พระภิกขุธมบาล (เขียว ชุม)

(๕) พระธมมวิปัสสนา (สำ บุนเธิ่น เกตุธมโม)

๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการจัดการเรื่องโลกธรรม ๘ ของพระเถระในประเทศกัมพูชา นี้ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากตำราเอกสาร เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นปฐฐานต่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้นำเอกสาร และงานวิจัยที่มีเนื้อหาความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับเรื่องนี้นำมาเสนอ ดังนี้

๑.๖.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ธรรมานุญชีวิต ”ว่าบุคคลที่ไม่ประมาทหมัวเมาจนตกเป็นทาสของโลกและชีวิต อย่างที่เรียกว่า หลงโลก เมาชีวิต ก็เพราะมีสติ รู้จัก

มอง รู้จักพิจารณา รู้จักวางตัววางใจต่อความจริงต่าง ๆ อันมีประจำอยู่กับโลกและชีวิตนั้น เป็นคติธรรมดา^๕

พระครู สุภาพ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “มงคลชีวิตทางไปหาสู่สุขุมงคล” จิตที่ไม่หวั่นไหวในโลกธรรม คือจิตเป็นธรรมชาติที่ลอยไปตามอารมณ์ เมื่อใดอารมณ์ดี จิตก็สบาย เมื่อใดอารมณ์ไม่ดี จิตก็ไม่สบาย เพื่อให้จิตของเรามีสุวิติภาพ คือเรารู้จักควบคุมอารมณ์ของ ตัวเองให้ได้ เพราะฉะนั้นเราจะต้องอบรมฝึกฝนสร้างพลังจิตอย่างมาก^๖

สุชีพ ปุณฺณานุภาพ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “คำถามคำตอบปัญหาทางพระพุทธศาสนา เล่ม ๔” ว่า ความรักที่ทำให้เกิดทุกข์นั้น เพราะมีความยึดติดยึดถือเกี่ยวกับ “ตัวเรา” หรือ “ของเรา” เมื่อนั้นอันเป็นลาภ ยศ สรรเสริญ สุข แปรผันไปก็ทำให้เกิดความทุกข์ขึ้น เมื่อใดผ่อนคลายความยึดถือเรื่อง “ตัวเราและของเรา” ลงได้ ความรักนั้นก็เลยจะไม่เกี่ยวข้องกับความยึดถือ กลายเป็นเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขาไป เพราะฉะนั้นการยึดถือหรืออุปาทานที่ผสมอยู่ด้วยความรักจึงทำให้เกิดโทษแก่ผู้ยึดถือ นั้น ๆ ความรู้เท่าทันในความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของสิ่งทั้งหลาย ทำให้ผ่อนคลายความยึดถือลงได้ พระพุทธเจ้าจึงทรงสรรเสริญการปล่อยวางไม่แบกไว้มีบิดามารดาไม่น้อยที่มีความทุกข์โศกเพราะบุตรธิดาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเรียน การคบหาเพื่อนต่างเพศ เป็นต้น เพราะยัง ต้องห่วงใยเอื้ออาทรในความทุกข์ความเดือดร้อน ของบุตรธิดา ซึ่งความจริงการที่ท่าน มีความกังวลห่วงใยนั้นเป็นเรื่องดีงาม เป็นการผูกพันเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว แต่เราก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าความรักมิได้เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ ด้วยเหตุนี้ จึงควรเพิ่มความรู้เท่าทัน ความรู้จักปล่อยวางกำกับตัวความรักไว้ด้วย เพื่อป้องกันมิให้ความรักนั้นก่อทุกข์ให้^๗

วศิน อินทสระ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “หลักคำสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา ” ว่า ปัญญาเปรียบดังแสงสว่างภายในบ้านเรือน บ้านที่ขาดเครื่องมุงบังไม่อาจป้องกันพายุฝน หรือลมแดดได้ ทำให้เจ้าของบ้านเดือดร้อน ฉะนั้นใด ใจที่ไม่มีสมาธิย่อมไม่อาจป้องกันความเดือดร้อนเพราะพายุฝน ลมแดด กล่าวคือ โลกธรรมอันซัดสาดเข้ามากระทบใจอยู่เสมอ โลกธรรม คือ ความสมหวังผิดหวังในลาภ

^๕ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) , ธรรมบุญชีวิต , กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , ๒๕๓๓) , หน้า ๒๙.

^๖ ภิกขุ ฐิติภาณ, **มณฑลชีวิตยถาภูษิตะ** , (การผูกพรบស់ดีอุทิศบุญกุศล
สภานิสสาคณวิญญูณยบฏาสาธุคณ, พ.ศ. ๑๕๕๑), ๑๓๑.

^๗ สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, **คำถามคำตอบปัญหาทางพระพุทธศาสนา เล่ม ๔** , กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๒๖-๒๗.

ยศ สรรเสริญ สุข ซึ่งมีปกติกระแทกกระทั้นดวงจิตของมนุษย์อยู่เสมอ ดวงจิตที่มีสมาธิเป็นเค รื่องป้องกันย่อมเป็นเสมือนบ้านที่มีเครื่องมุงบังเรียบร้อยมิดชิดดี^๘

เติมศักดิ์ คทวณิช ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “จิตวิทยาทั่วไป” ว่า ในตลอดชีวิตของความเป็นมนุษย์ มักจะต้องประสบทั้งความสมหวัง ความผิดหวัง สุขและทุกข์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อใดก็ตามที่บุคคลเกิดความปรารถนาในสิ่งใดแล้วสมหวัง ตามที่ตนคาดหวังไว้ย่อมจะนำความสุขความพึงพอใจมาสู่บุคคลนั้น แต่ถ้าตรงกันข้าม ก็ย่อมจะสร้างความทุกข์ให้เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น ความทุกข์ที่ได้รับนั้น นอกจากจะเป็นเครื่อง บั่นทอน ทั้งร่างกาย และจิตใจแล้ว ยังมีผลทำให้การทำงานและการดำเนินชีวิตของบุคคลด้อยประสิทธิภาพลงไปด้วย^๙

ลักขณา สรวิวัฒน์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน ” ว่า มนุษย์นั้นมีอารมณ์มาก่อนชาวนั้น ไม่ว่าจะดูจากวิวัฒนาการ หรือวัฒนธรรมตั้งแต่สมัยใด ๆ ในกาลก่อน ซึ่งไม่ผิดกับสัตว์ที่ใช้อารมณ์เป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต การมีพฤติกรรมใด ๆ นั้นขึ้นอยู่กับความรักความเกลียด ความสงสาร หรือ ความกังวล แต่ต่อมามนุษย์รู้จักใช้ความคิดอ่าน และหาเหตุผล ในกากระทำ เพื่อจะให้ผลที่น่าพอใจกว่า แต่อารมณ์ก็ไม่ได้หายไปไหนเพียงแต่ถูกควบคุมด้วยความคิด และสติปัญญา แม้กระนั้นก็ปรากฏบ่อยครั้งที่อารมณ์มีอิทธิพลเหนือความคิด และเหตุผล^{๑๐}

แสง จันทร์งาม ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “พุทธศาสนวิทยา” ว่า ทางพระพุทธศาสนามีได้ปฏิเสธ ทำ ดีแล้ว ไม่ได้ดี แล้วจะไม่ได้ ลาม ยศ สรรเสริญ สุข อาจจะได้เหมือนกัน แต่ไม่มีความแน่นอน เพราะโลกธรรมเป็นแต่เพียงผลพลอยได้ของความดีเท่านั้น เป็นผลสะท้อนย้อนตอบจากสังคม^{๑๑}

^๘ วสิน อินทสระ, **หลักคำสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา (พระพุทธศาสนาเถรวาท)**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๓๕), หน้า ๓๖๓.

^{๑๒} เติมศักดิ์ คทวณิช, **จิตวิทยาทั่วไป**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๖), หน้า ๒๙๒.

^{๑๓} ลักขณา สรวิวัฒน์, **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๙), หน้า ๗๒.

^{๑๔} วีระไชยศรีสุข **สุขภาพจิต** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการพิมพ์ ๒๕๓๗), หน้า ๑๕

^{๑๕} พระประมิล ธีรวัธ (เงาทอง), “การศึกษาวิเคราะห์โลกธรรม ๘ ในทัศนะของพระเถระในประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**: (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๗), หน้า ก.

^{๑๑} แสง จันทร์งาม, **พุทธศาสนวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สร้างสรรค์บุ๊คส์ , พิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๔๔), หน้า ๘๙.

ปัญญา ใช้บางยาง ได้กล่าวในหนังสือ **ธรรมาธิบายหลักธรรมในพระไตรปิฎก** ได้สรุปความว่า โลกธรรม ๘ ธรรมดาของโลก เรื่องของโลกความเป็นไปตามคติธรรมซึ่งหมุนเวียนมหาสัตว์โลก และสัตว์โลกก็หมุนเวียนตามมันไป โดยสรุปเป็น ๒ คือ เป็น อริยธรรม คือ ส่วนที่น่าปรารถนา , ข้อที่เหลือเป็น อนิยธรรม คือ ส่วนที่ไม่น่าปรารถนา โลกธรรมเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นทั้งแก่ปุถุชนผู้มีได้เรียนรู้และแก่อริยสาวกผู้ได้เรียนรู้ ต่างกันแต่ว่า คนพวกแรกย่อมไม่รู้เห็นเข้าใจตามความเป็นจริง ลุ่มหลง ยินดียินร้าย ปลอ่ยให้โลกธรรมเข้าครอบงำอำยิจิตใจ พุยุบเรื่อยไปไม่พ้นจากทุกข์ มีโสกะปริเทวะ เป็นต้น^{๑๒}

๑.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการจัดการเรื่องโลกธรรม ๘ ของพระเถระในประเทศกัมพูชา^{๑๓} ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับเรื่องนี้นำมาเสนอ ดังนี้

พระประมิล ธีรวโร (เงาทอง) “การศึกษาวิเคราะห์โลกธรรม ๘ ในทัศนะของพระเถระในประเทศไทย” พบว่า ความหมายและลักษณะของ โลกธรรม คือ ธรรมที่มีประจำโลกธรรมดาของโลก ธรรมที่ครอบงำสัตว์โลก และสัตว์โลกก็เป็นไปตามมัน ธรรมดาของโลก ธรรมที่ครอบงำโลก เรื่องของโลกที่มีอยู่ประจำชีวิต สังคมและโลกของมนุษย์ เป็นความจริงที่ทุกคนต้องประสบด้วยกันทั้งนั้น อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ช ชอบก็ตามมี ๘ อย่าง คือ มีลาภ ไม่มีลาภมียศ ไม่มียศ นิินหา สรรเสริญ สุข ทุกข์ ซึ่งโลกธรรม แบ่งออกเป็น ๘ ชนิด จำแนกออกเป็น ๒ ฝ่ายควบคู่กัน ซึ่งมีความหมายตรงข้ามกัน คือ ฝ่ายอริยธรรม อารมณที่น่าปรารถนา และฝ่ายอนิยธรรมอารมณที่ไม่น่าปรารถนา^{๑๔}

พระมหาสมชัย สิริวฑฒโน (ศรีนอก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงลูกทุ่งไทย” พบว่า โลกธรรม ๘ ธรรมดาของหรือเป็นไปตามคติธรรมดา ซึ่งหมุนเวียนมาหาชาวโลกและชาวโลกก็หมุนเวียนตามมันไป บุคคลที่ไม่ประมาทหมัวเมาจนตกเป็นทาสของโลกและชีวิตอย่างที่เราเรียกว่า หลงโลกเมาชีวิตก็เพราะมีสติรู้จักมองพิจารณา รู้จักวางตัววางใจต่อความจริงต่างๆ อันมีประจำอยู่กับโลกและชีวิตนั้นมันเป็นคติธรรม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสอน

^{๑๒} ปัญญา ใช้บางยาง , **ธรรมาธิบายหลักธรรมในพระไตรปิฎก** , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนาจัดพิมพ์เผยแพร่, พิมพ์ครั้งที่ ๑ ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๔.

ให้รู้ทันโลกธรรม คือรู้จักพิจารณาเท่านั้นตั้งสติให้ถูกต้องต่อสภาวะอันหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
ในชีวิตที่อยู่ท่ามกลาง ซึ่งเรียกว่าโลกธรรม^{๑๔}

จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ยกมากล่าวข้างต้น ได้ว่า ทศนะเกี่ยวกับเรื่องโลก
ธรรมทั้งที่เป็นอริยธรรม และอนิยธรรมต่าง ๆ ของมนุษย์นั้นล้วนเกิดจากแหล่งต่าง ๆ เช่น
ความเครียดในการทำงาน การดำเนินชีวิตในสังคม ครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ การเมืองเป็นต้น ซึ่ง
หากไม่รู้จักวิธีการในการควบคุมสติ มีปัญญารู้เท่าทันต่อโลกธรรมอย่างถูกต้องแล้วก็จะยอมนำพาชีวิต
ตกต่ำ กระทำผิดทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น ก่อให้เกิดปัญหามากมายตามมา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อ
เป็นการศึกษาวิจัย วิเคราะห์โลกธรรมในประเด็นความหมาย ลักษณะ และอิทธิพลของโลกธรรมใน
พระพุทธศาสนา และในทัศนะของพระเถระทั้ง ๕ รูป ทั้งนี้ เพื่อสามารถประพฤติปฏิบัติได้อย่าง
ถูกต้อง เกิดประโยชน์ มีความสุขทั้งต่อตนเอง บุคคลอื่น และสังคมประเทศชาติสืบไป

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นนั้น ทำให้ผู้วิจัย เกิดแนวคิด
เกี่ยวกับการจัดการกับโลกธรรม ๘ ซึ่งถือว่าเป็นสาเหตุสำคัญของความสุขและความทุกข์ในชีวิต
เพราะหากสามารถจะจัดการกับโลกธรรม ๘ ได้แล้ว ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่าง
เป็นสุข ผู้วิจัยจึงสนใจวิธีการจัดการกับโลกธรรม ๘ ของบุคคลสำคัญ หรือบุคคลตัวอย่าง ที่ประสบ
ความสำเร็จในการใช้ชีวิต ท่ามกลางกระแสโลกธรรมได้อย่างสง่างาม ซึ่งในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยสนใจ
ศึกษาการจัดการเรื่องโลกธรรม ๘ ของพระเถระในประเทศกัมพูชา ซึ่งสามารถดำรงตนในฐานะ
ปูชนียบุคคลของประชาชนชาวกัมพูชาได้ดี โดยตลอด ว่ามีวิธีการจัดการโลกธรรมอย่างไรบ้าง มี
ความสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักธรรมข้อใดในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไป
ปรับประยุกต์ใช้ในชีวิต และเป็นประโยชน์ในทางวิชาการสืบไป

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

๑.๗.๑ ขั้นรวบรวมข้อมูล

๑) รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยจำแนกเป็น ๒ ประเภท คือ

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ อันได้แก่ พระไตรปิฎก และอรรถกถา

^{๑๔} พระมหาสมชาย สิริวัฒนโน (ศรีนอก), “หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่ง
ไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต , บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,
๒๕๓๗), หน้า ๘๗.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ อันได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความ และเอกสาร
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๗.๒ ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในพระไตรปิฎก หนังสือ ตำรา บทความ และ
เอกสารที่เกี่ยวข้องมาจำแนก จัดหมวดหมู่ตามเนื้อหาสาระที่ปรากฏในวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๗.๓ ชั้นนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูล ที่วิเคราะห์ จัดเรียบเรียงหมวดหมู่แล้ว มานำเสนอ โดยเขียน
รายงานการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

๑.๘.๑ ทราบโลกธรรม ๘ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๘.๒ ทราบวิธีการจัดการโลกธรรม ๘ ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๘.๓ ทราบการจัดการเรื่องโลกธรรม ๘ ของพระเถระในประเทศกัมพูชา